

David Bowie

INTERVIEW IVO VAN HOVE

Een Lazarus

De Vlaams-Amsterdamse regisseur Ivo van Hove maakte met Bowie diens laatste kunstwerk: de muziektheaterproductie *Lazarus*.

‘Hij voerde een levensstrijd, niet een doodstrijd.’

Door **Hein Janssen**

Stralend stond hij op het podium, hand in hand met zijn regisseur Ivo van Hove. David Bowie: monter, gelukkig, opgelucht. Brede smile. Het was de avond van 7 december 2015, de dag waarop in de New York Theatre Workshop de muziektheaterproductie *Lazarus* in première was gegaan. Gemaakt door David Bowie, tekstschrijver Enda Walsh, vormgever Jan Versweyveld en Ivo van Hove.

Twintig minuten later kwam Bowie naar buiten, diep weggedoken in zijn jas, capuchon over het hoofd. Van Hove ondersteunde hem en bracht hem naar zijn auto. Een snelle manoeuvre, ogenschijnlijk om de fans te ontlopen – maar naar nu blijkt, was Bowie die avond uitgeput. Het was in ieder geval de laatste keer dat Van Hove hem zag.

Er leek niets aan de hand, bij het slotapplaus stond u beiden stralend op het podium.

‘Ja, dat klopt. Maar we waren nog niet af, of David zakte door zijn knieën. Hij moest tot twee keer worden ondersteund en kon zelfs niet meer het kleine trapje op om de acteurs te complimenteren. Kennelijk had de avond te veel van hem gevegd. Maar hij was dolblij dat hij erbij was geweest.’

Wist u van meet af aan dat hij ziek was?

‘In de zomer van 2014 leerde ik Bowie kennen. In oktober van dat jaar vertelde hij me over zijn ziekte, toen we verder spraken over *Lazarus*. Hij nam me in vertrouwen en vroeg mij om totale discretie. Dat heb ik uiteraard toegezegd. Het grootste geheim in je leven is immers je dood. Zelfs mijn partner Jan Versweyveld wist tot en met de première van niets. Af en toe

kwam hij bij de repetities, maar dan spraken we er niet over. Dat hoefde ook niet: alle energie was erop gericht van *Lazarus* een zo goed mogelijke productie te maken.’

De voorstelling begint met de titelsong *Lazarus*. Over een man die bijna terugkijkt op zijn leven. Toeval?

‘Look up here, I’m in heaven / I’ve got scars that can’t be seen.’ Dat zijn de eerste regels van dat nummer. Ik heb hem gevraagd dat ook zo te schrijven: als beginsong van de hoofdpersoon die zijn bestaan overziet. Een man staat op uit de dood en trekt conclusies: het is iemand die in deze wereld eigenlijk niet meer thuishoort.’

Is *Lazarus* achteraf gezien ook een soort testament gebleken?

‘Absoluut. Leg al die teksten maar naast elkaar, die existentiële strijd, dat zoeken naar zingeving. Het zijn allemaal signalen naar de wereld over het naderende einde. Dat gaf de periode dat we eraan hebben gewerkt uiteraard iets onheilspellends. Als hij

hier zat, zag ik soms de tranen – niet in zijn ogen, maar erachter. David wilde niet dood, hij wilde leven. Hij voerde een levensstrijd, niet een doodstrijd. Hij wilde zorgen voor zijn 15-jarige dochter. Het was heftig, ja.’

Gaf het u extra kracht om alle energie te stoppen in het vervolmaken van *Lazarus*?

‘Het zorgde inderdaad voor een enorme drive om het goed af te maken, ja. Ik ben zo blij dat hij er op de première bij was, dat hij het gezien heeft. Die scène waarin dat raketje teruggaat naar Mars heb ik pas twee dagen van tevoren bedacht. Toen hij dat zag, was hij erdoor gefascineerd.’

Kwam zijn overlijden voor u onverwacht?

‘Iedere ochtend zet ik mijn wekker om 2 minuten voor 8 om naar het nieuws te luisteren. Maandag begon dat met de dood van Bowie. Ik was zeer geëmotioneerd: plotseling was het een onomkeerbare realiteit. Ik heb die man echt graag gezien.’

En hoe nu verder, in een wereld zonder Bowie?

‘Tja. Maar zijn muziek leeft voort tot het eind van de 21ste eeuw en verder. Hij was namelijk geniaal. Al die nummers zijn niet zo maar goede songs, het zijn kunstwerken waarin een hele wereld wordt opgeroepen.’

“

Stralend stond hij op het podium: monter, gelukkig, opgelucht

NR 14518 v. 1

14518 v. 1

14518 v. 1

14518 v. 1

14518 v. 1

14518 v. 1

14518 v. 1

14518 v. 1

14518 v. 1

David Bowie op het podium in New York, 7 december 2015, met naast zich regisseur Ivo van Hove (midden) en hoofdrolspeler Michael C. Hall (links).

Foto Jan Versweyveld / Toneelgroep Amsterdam